

Celčického 12, 130 00 Praha 3
tel. +420 723 589 170 (předseda)
e-mail: mallorn@mallorn.cz
http://www.mallorn.cz

č.j.: **OP - 0207 / 04** zn.: Do

vážený pan JUDr. Ph.D. Petr Petržilek
náměstek ministra
Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65

100 10 Praha 10

V Praze dne 5.3.2004

Věc: Žádost o výklad - upřesnění v rozporných stanoviscích MŽP.

Vážený pane náměstku,

dovolujeme si Vás požádat o pomoc, o výklad a vyřešení rozporu ve stanoviscích MŽP ČR. Dále uvedenou problematiku jsme konzultovali s panem JUDr. Ing. Josefem Stašou, CSc. z Právnické fakulty, který nám doporučil obrátit se na Vás.

Dne 30.10.2003 vydal odbor IPPC a projektové EIA dokument č.j.5131/OIP/03 (viz. příloha č. 1) - Metodický výklad bodu 2.6 kategorie II přílohy č. 1 zákona č. 100/2001 Sb. v němž specifikuje okolnosti za kterých bude zásah do vodního toku kvalifikován jako těžba a tedy podléhat řízení dle uvedeného zákona. Za rozhodné přitom považuje posouzení vodoprávním orgánem ve smyslu § 14 vodního zákona.

Na základě tohoto výkladu vydaly v záměrech těžby popovodňových usazenin z řeky Berounky příslušně vodoprávní úřady MěÚ Beroun a MěÚ Černošice dokumenty (viz. příloha č. 2 a 3), jimiž kvalifikovaly ve smyslu vodního zákona záměry zásahů do vodního toku jako údržbu. Tyto dokumenty použilo MŽP v rámci řízení o výjimce z ochranných podmínek zvláště chráněných druhů živočichů jako doklad ve smyslu výše uvedeného metodického výkladu, tedy že lze vydat výjimku bez řízení dle zákona č. 100/2001 Sb., neboť nejde o těžbu ve smyslu bodu 2.6 kategorie II přílohy č. 1 zákona č. 100/2001 Sb.

Rigoróznost uvedených dokumentů zpochybnila v uvedeném řízení Správa CHKO Český kras, neboť nespĺňují ustanovení § 3, odst. 5 správního řádu, zejména absencí odůvodnění uvedeného názoru vodoprávních úřadů a tím jeho nepřezkoumatelnosti. V tomto směru vzneslo připomínku v uvedeném řízení i naše sdružení. Námitka však nebyla v rozhodnutí akceptována a je jedním z bodů námi podaného rozkladu.

Obdobně jsme se setkali s nesouhlasným stanoviskem k uvedenému metodickému výkladu v rámci probíhajícího řízení na Magistrátu hl.m. Prahy, kde nám sdělili, že uvedený metodický pokyn je dle jejich právního názoru chybný a že se jím nehodlají řídit. Mimo jiné poukázali na skutečnost, že těžba ve vodním toku je charakterizována i v horním zákoně a to odlišně od vodního zákona, přičemž tuto skutečnost uvedený metodický výklad neřeší.

Se žádostí o stanovisko k rigoróznosti dokumentů vodoprávních úřadů MěÚ Beroun a MěÚ Černošice (viz. příloha č. 2 a 3) jsme se následně obrátili na MŽP ČR, odbory legislativní, ochrany vod a odbor IPPC. Odbor legislativní nám zaslal vyjádření kterým nám vysvětlil že v dané záležitosti nebylo možno vést správní řízení, avšak neodpověděl nám na otázku rigoróznosti uvedených dokumentů. Odbor ochrany vod nám neodpověděl, odbor IPPC nás odkázal na Odbor výkonu státní správy I.

Na odboru výkonu státní správy I jsme problematiku konzultovali s paní RNDr. Dvořákovou. Po osobní konzultaci jsme si vyžádali toto stanovisko písemně (viz. příloha č. 4). Odbor výkonu státní správy I je názoru, že správce vodního toku nemůže provádět těžbu dle § 14 odst. 1, písm. b) vodního zákona a jeho činnost a zásahy v říčním toku jsou tedy vždy údržbou vodního toku v souvislosti s jeho správou. Dle tohoto názoru nelze tedy vést se správcem vodního toku řízení o povolení těžby a ve smyslu výše uvedeného metodického výkladu odboru IPPC a nelze dokonce činnost správce vodního toku vůbec posuzovat dle § 14 zákona č. 100/2001 Sb.

Vzhledem k tomu, že uvedené výklady se nám nezdály dostatečně právně podložené, požádali jsme o konzultaci pana JUDr. Ing. Josefa Stašu, CSc. z Katedry správního práva Právnické fakulty UK v Praze. Dle této konzultace se domníváme, že ani jeden z uvedených dokumentů není právně validní a spatřujeme v nich následující pochybení:

1. Metodický výklad odboru IPPC a projektové EIA č.j. 5131/OIP/03 ze dne 30.10.2003:

Orgán státní správy nemůže opřít otázku zda povede řízení podle speciálního zákona (č. 100/2001 Sb.) o skutečnost, zda jiný orgán státní správy povede či nepovede správní řízení podle jiného speciálního zákona (č. 254/2001 Sb.) pokud k tomu není v zákoně výslovně stanovená podmínka. Pro skutečnost, zda je zákon č. 100/2001 Sb. na daný záměr aplikovatelný je **rozhodná materiální stránka záměru**, tedy, zda daný záměr naplňuje znaky stanovené tímto zákonem a účel tohoto zákona. Stanoviska jiných orgánů státní správy v jiných posuzováních a řízeních jsou v tomto směru pouze podkladovým materiálem který může orgán státní správy využít v rámci vlastního posouzení konkrétního záměru. Nelze tedy v tomto směru vyloučit situace, že bude probíhat zjišťovací řízení dle bodu 2.6 kategorie II přílohy č. 1 zákona 100/2001 Sb. na záměr, který je dle zákona č. 254/2001 Sb. jednoznačnou údržbou vodního toku. A naopak, nelze vyloučit, že záměr vedený ve správním řízení vodohospodářského orgánu jako těžba dle § 14 zákona č. 254/2001 Sb. nemusí být za všech okolností nutně posouzen orgánem ochrany přírody jako těžba ve smyslu bodu 2.6 kategorie II přílohy č. 1 zákona 100/2001 Sb.

Z hlediska vodního zákona a vodohospodářského orgánu je kritériem pro to, zda jde o těžbu dle zákona č. 254/2001 Sb. otázka, zda zásah provádí správce toku v rámci jeho údržby. Tedy, i nepatrný zásah pokud jej neprovádí správce vodního toku zde je těžbou a naopak, i veliké zásahy prováděné správcem toku bývají údržbou.

Z hlediska zákona o posuzování vlivů na životní prostředí a orgánu ochrany přírody je kritériem pro to, zda jde o těžbu dle zákona 100/2001 Sb. otázka, zda zásah může významným způsobem ovlivnit přírodní a životní prostředí. Tedy, i malý zásah prováděný správcem toku v rámci údržby v citlivém území může mít významné důsledky pro životní prostředí a bude tedy orgánem ochrany přírody kvalifikován jako těžba a naopak, relativně značná těžba ve smyslu vodního zákona (prováděná jinou osobou nežli správcem toku) např. v silně regulovaném úseku řeky nemusí mít významné dopady na životní prostředí a tedy z hlediska zákona 100/2001 Sb. nemusí být orgánem ochrany přírody jako těžba posouzena.

Odbor IPPC a projektové EIA zde postupoval příliš zjednodušeně a přenesl zde nepatřičně kompetenci nepříslušnému orgánu státní správy, čímž okleštil samostatnou působnost orgánů ochrany přírody v aplikaci zákona č. 100/2001 Sb. Jde dle našeho názoru o nebezpečný precedent.

Kromě toho je v zásadě nadbytečný i první odstavec uvedeného výkladu, neboť v případě předmětných záměrů bude vždy vedeno řízení minimálně dle § 12 zákona č. 114/1992 Sb. o zásahu do významného krajinného prvku (jímž je každý vodní tok) a ve většině záměrů i řízení o výjimce z ochranných podmínek zvláště chráněných druhů živočichů, příp. rostlin, neboť vodní toky jsou přirozenými biokoridory se zvýšeným výskytem chráněných organismů. Podmínka následných řízení je zde tedy automaticky splněna. Dále výklad nepočítá s působností horního zákona a jeho ustanoveními o těžbě z vodního toku (byť i zde by šlo ve smyslu výše uvedeného též pouze o podkladový materiál k vlastnímu a samostatnému posouzení daného záměru).

2. Dokumenty vodoprávních úřadů MěÚ Beroun a MěÚ Černošice:

Oba dokumenty jsou adresovány žadateli, tedy Povodí Vltavy, s.p. Nelze je tedy jednoznačně posoudit jako stanoviska ve smyslu § 3, odst. 5 správního řádu. Potom se však ovšem neměly stát podkladem - posouzením ve smyslu požadavku výše uvedeného metodického výkladu odboru IPPC a projektové EIA č.j. 5131/OIP/03 ze dne 30.10.2003, rozhodným pro řízení dle zákona č. 100/2001 Sb. aq následně i pro řízení dle zákona č. 114/1992 Sb. A naopak, pokud byly zamýšleny jako tato požadovaná stanoviska dle uvedeného metodického výkladu, pak nesplňují požadavky § 3, odst. 5 správního řádu a neměly být orgánem ochrany přírody akceptovány.

Orgány ochrany přírody (Odbor IPPC a Odbor zvláště chráněných částí přírody MŽP) tedy pochybily, jestliže na základě těchto nedostatečných a neodůvodněných dokumentů rozhodly.

3. Stanovisko Odboru výkonu státní správy I, č.j. 500/391/501 19/04 ze dne 19.2.2004:

Stanovisko že jakákoli činnost těžby materiálu z vodního toku prováděná správcem vodního toku je vždy údržbou o níž nelze dle vodního zákona rozhodovat ani ji posuzovat nemá právní oporu a je dle našeho názoru velmi nebezpečné. § 14, odst. 2 zákona č. 254/2001 Sb. zní:

„Povolení k činnostem uvedeným v odstavci 1 písm. a) nebo b) se nevyžaduje, vykonává-li je správce vodního toku (§ 48) v souvislosti s jeho správou.“

Z dikce ustanovení, ze slov „vykonává-li je“ a „v souvislosti“ je zřejmý podmiňovací způsob, tedy možnost, že správce vodního toku může uvedené činnosti vykonávat v souvislosti s jeho správou, ale také bez souvislosti s touto správou. A pokud správce vodního toku vykonává uvedené činnosti bez souvislosti se správou vodního toku, tak bude k těmto činnostem potřebovat povolení vydané vodo hospodářským orgánem v rámci správního řízení stejně, jako jakýkoli jiný subjekt.

Absolutní aplikace uvedeného stanoviska OVSS I by znamenala, že správce vodního toku může bez povolení dle vodního zákona dělat ve vodním toku v podstatě naprosto cokoli, včetně prohlubování dna, rozšiřování koryta, změn trasy vodního toku, atp. s odůvodněním že jde o údržbu, o uvádění do původního stavu k libovolně datovanému roku tohoto či předchozích tisíciletí. Opravným prostředkem by pak bylo jediné následné zastavení prací a vedení řízení o porušování povinnosti správce vodního toku dle vodního zákona. Aplikace tohoto stanoviska by odebrala vodo hospodářským orgánům možnost prevence a opatření proti správcům vodním toků před započítím konkrétních prací ve vodním toku.

Předpokládáme, že uvedené stanovisko bylo aplikováno zjednodušeně vůči konkrétnímu případu těžeb v řece Berounce, kde je správcem toku Povodí Vltavy, s.p., které patrně nemá v zakládacích listinách jako předmět podnikání těžbu ve vodních tocích. Povodí Vltavy, s.p. je primárně zřízeno jako správce vodního toku za účelem jeho správy. Menší vodní toky jsou ovšem často ve správě obcí, případně ve správě firem či soukromých osob vlastnicích pozemky jimiž vodní tok protéká. Použití uvedeného výkladu OVSS I by těmto subjektům otevřelo netušené možnosti podnikání s vodními toky. Zákon nelze vykládat ve smyslu konkrétního omezení konkrétní firmy založené v jejím statutu.

Vážený pane náměstků, žádáme Vás o posouzení předložených dokumentů a o Vaše stanovisko k nim a k námi uvedeným pochybnostem a námitkám k jejich znění. Domníváme se, že zejména uvedený metodický výklad odboru IPPC a projektové EIA č.j. 5131/OIP/03 ze dne 30.10.2003 je třeba podrobit právní revizi, upravit a jeho změnu zaslat všem dotčeným orgánům státní správy.

Podle našeho názoru je celý komplex těchto problémů způsoben vágní formulací pojmu těžby v zákoně č. 100/2001 Sb. i v zákoně č. 254/2001 Sb. Moc bychom se proto přimlouvali, aby nový metodický výklad k aplikaci bodu 2.6 kategorie II přílohy č. 1 zákona 100/2001 Sb. kde má výkladovou gesci MŽP ČR obsahoval určitou definici pojmu těžby z vodního toku. Jako pracovní tezi si dovoluujeme navrhnout následující znění:

O těžbu z vodního toku ve smyslu bodu 2.6 kategorie II přílohy č. 1 zákona 100/2001 Sb. se bude jednat:

- Vždy, pokud zásah ve vodním toku nemá hydrologické opodstatnění jako údržba vodního toku vyplývající z povinnosti jeho správce dle vodního zákona; Hydrologické opodstatnění zásahu se dokládá schváleným hydrologickým generelem vodního toku s vynesným podélným profilem, případně konkrétními hydrologickými posudky,*
- jestliže půjde o zásah ve zvláště chráněném území a množství přesouvaného materiálu v rámci toku a daného zvláště chráněného území přesáhne 1 000 m³,*
- jestliže množství přesouvaného materiálu v rámci konkrétního záměru mimo zvláště chráněné území přesáhne 10 000 m³.*

Předem Vám, pane náměstků velmi děkujeme za pozornost a rádi budeme na dalším vývoji v této záležitosti spolupracovat.

S pozdravem

MALLORN, o.s.
předseda sdružení
Chelčického 12 / 1130
130 00 Praha 3

Jan Kutý
předseda sdružení

Na vědomí:

- JUDr. Ing. Josef Staša, CSc., katedra správního práva, Právnická fakulta UK, nám. Curieových 7, 116 40 Praha 1
- Správa CHKO Český kras, 267 18 Karlštejn 85

1142

Mallorn, o.s., Chelčického 12, Praha 3	
přijato / odesláno:	17-06-2005
typ: SD	č.j.: 0694

**MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČESKÉ
REPUBLIKY**

Vršovická 65, 100 10 Praha 10 - Vršovice

**MALLORN, o.s.
Chelčického 12/1130
130 00 Praha 3**

Č.J.: 410/2005/05

VYŘIZUJE: JUDr. Prchalová

V PRAZE DNE: 15. června 2005

VĚC: Výklad v rozporných stanoviscích týkajících se zásahů do vodních toků

K Vaší opakované žádosti o vydání výkladu v rozporných stanoviscích týkajících se zásahů do vodních toků (poslední č.j. OP-0658/05) uvádíme:

S Vaším návrhem jsme se ztotožnili a legislativní odbor připravil návrhy dvou výkladů v této věci pro výkladovou komisi Ministerstva životního prostředí.

Jeden výklad se týká § 83 písm. m) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách, ve znění pozdějších předpisů. Návrh se týká rozsahu působnosti orgánů ochrany přírody v případě odstraňování povodňových škod. Tento návrh již byl zaslán do výkladové komise.

Druhý návrh výkladu se týká přímo Vašeho dotazu – těžba v korytech vodních toků a v údolních nivách z hlediska posuzování vlivů na životní prostředí (bod 2.6. kategorie II. příloha č. 1 zákona č. 100/2001 Sb.). Tento dosti obtížný výklad týkající se vodního zákona, zákona o ochraně přírody a krajiny a zákona o posuzování vlivů na životní prostředí legislativní odbor připravil a rozeslal jej věcným odborům k připomínkám.

V dohledné době bude rovněž zaslán výkladové komisi. Po stanovisku výkladové komise schváleném panem ministrem se výklady zveřejňují ve Věstníku Ministerstva životního prostředí. Tyto výklady týkající se vodního zákona rovněž pak zašleme legislativě Ministerstva zemědělství pro informaci.

S pozdravem

JUDr. Jana PRCHALOVÁ
ředitelka odboru legislativního

Prchalová

267121111

FAX

267310308